

SPRAWOZDANIE DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ

W KRAKOWIE

za rok szkolny 1886/7.

KRAKÓW.

NAKŁADEM DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ.

W Drukarni Wł. L. Anczyca i Spółki,
pod zarządem Jana Gadowskiego.

1887.

SPRAWOZDANIE.

Kronika zakładu naszego w roku ubiegłym była równie ubogą w wypadki ważniejsze jak i w latach dawniejszych. Szkoła rozwijała się w sposób prawidłowy, statutem z góry określony, bez nagłych zmian i nadzwyczajnych przeszkód.

Jak z statystyki zakładu, niżej podanej, wniesć można, liczba uczniów nie przekroczyła cyfry lat dawniejszych, ale też i nie zmniejszyła się wcale. Najwymowniejszy to dowód, że szkoła handlowa jest insytucją dla naszego miasta niezbędnie potrzebną i że pomimo niesprzyjających jej rozwojowi stosunków miejscowych, posiada w całej pełni warunki trwałego bytu i świetniejszej na przyszłość egzystencji.

Nadzieja ta nad której urzeczywistnieniem według sił naszych pracujemy, ma podstawę swoją w stosunkach miejscowych. Nie ulega bowiem najmniejszej wątpliwości, że krakowska szkoła handlowa może najpiękniejszej spodziewać się przyszłości, skoro tylko sfery kupieckie znaczenie jej należycie ocenić zechcą.

W sprawozdaniach naszych z lat ubiegłych zwracaliśmy niejednokrotnie uwagę światłej publiczności na tę okoliczność, a jakkolwiek głos nasz nie został dotychczas wysłuchany, to nie wahamy się podnieść go raz jeszcze, bo w kwestyach obchodzących kraj cały i społeczeństwo, milczeć nie wolno.

Że zaś stereotypowe niemal nawoływania nasze nie płyną z przyzwyczajenia, lecz mają istotnie źródło swoje w pewnym zaniedbaniu się świata handlowego ogółem, który z niewytłomaczoną obojętnością na zakład nasz spoglądać się zdaje, tego dowodzą daty statystyczne.

Podług wykazów urzędowych jest w mieście naszym:

124	handlów	korzennych
128	„	blawatnych
143	„	towarów mieszanych
2,196	„	innych handlów i przedsiębiorstw

razem 2,591 opodatkowanych handlów, i przemysłowców, którym wiadomości nabyte w szkole handlowej bardzo pożytecznymi być mogą.

Ilu w takich warunkach uczniów, zawodowo pracujących, szkoła liczyćby powinna? uczęszczało ich do szkoły w roku ubiegłym zaledwo 19.

Jeżeli się zważy, że liczba uczniów klasyfikowanych wynosiła 53 a w tem 19 zawodowo pracujących, jeśli się zważy, że szkoła handlowa właśnie dla młodzieży w zawodzie kupieckim pracującej, jest jedynem niemal źródłem, z którego wiedzę fachową czerpać może i powinna, to zestawienie liczb wyżej wymienionych, będzie najwymowniejszem poparciem naszych skargi życzeń.

Daj Boże, aby one znalazły silniejszy odgłos w umysłach tych, którym najwięcej na rozwoju szkoły handlowej w Krakowie zależeć powinno.

Pocieszającym objawem i niemal dowodem uznania dla szkoły jest okoliczność, że prawie wszyscy uczniowie, którzy szkołę z dobrym postępem ukończyli, znaleźli prawie zaraz po ukończeniu tejże, częstokroć nawet wcale korzystne pomieszczenie.

W roku bieżącym zabrała nam śmierć nieodżałowanej pamięci Emila Burucha, radcę miejskiego, delegowanego przez Izbę handlowo-przemysłową do Wydziału Zarządu szkoły po zgonie ś. p. Ludwika Zieleniewskiego. W miejsce wcześniej zgasłego delegata wybrała Izba handlowo-przemysłowa p. Ernesta Stockmara.

W roku szkolnym 1886|7, a piątym istnienia szkoły zapisało się do klasy I. 35 do klasy II. 25 do klasy III. 16. razem przeto 76 uczniów, nadto jeden nadzwyczajny. W ciągu roku porzuciło zakład 23 uczniów, a klasyfikowano w klasie I. 22, w klasie II. 17 w klasie III. 14 razem 53 uczniów.

Z porównania z rokiem ubiegłym okazuje się, że w roku szkolnym 1886|7 zapisało się mniej o 6, a klasyfikowano mniej o 4 uczniów.

Z zapisanych 76 uczniów było 33 którzy już poprzednio do szkoły uczęszczaali, 43 zaś nowo zapisanych.

Z zapisanych 76 uczniów było 26 zajętych w handlach, reszta 50 dotąd żadnej praktyki handlowej nie mieli — w ciągu roku przestało chodzić na wykłady 7 zawodowych i 16 niezawodowych, a klasyfikowano 19 uczniów praktykantów handlowych i 34 niezawodowych.

Program nauk w poszczególnych przedmiotach był następujący :

Język polski (*uczył p. Wojciech Michna*).

Klasa I. tygodniowo 2 godziny.

Czytanie płynne i wyraźne, objaśnienia odczytanych ustępów, pod względem treści i związku pojedynczych myśli, opowiadanie treści dłuższych ustępów; uczenie się na pamięć krótszych ustępów.

Zadanie co 2 tygodnie.

Podręcznik: Wypisy polskie Tom I.

Klasa II. III. tygodniowo po 1 godzinie.

Jak w klasie I. objaśnienie odczytanych ustępów pod względem treści i związku pojedynczych myśli, z uwagą na poprawność i zwięzłość wyrażenia się.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik: Wypisy polskie Tom II.

Język niemiecki (*uczył p. Rudolf Ottmann*).

Klasa I. tygodniowo 4 godziny.

Czytanie, wymowa, uczenie się słów całemi grupami z uwzględnieniem potrzeb zawodu kupieckiego, składnia zdań pojedynczych, na podstawie tychże praktyczne rozmówki, pisownia, ćwiczenia stylistyczne materiału ustnie przerobionego, uczenie się praktycznych, krótkich ustępów na pamięć z równoczesnem pisanem tychże na tablicy.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa II. tygodniowo 3 godziny.

Powtórzenie przedmiotów klasy I. Czasowniki nieregularne

i tryby, zdania złożone i rozszerzone, rozmówki praktyczne, do zawodu kupieckiego zastosowane, czytanie ustępów i opowiadanie własnymi słowami, bądź uczenie się ustępów przedtem na tablicy spisanych na pamięć, celem nabycia wprawy w stylistyce.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa III. tygodniowo 3 godziny.

Ciąg dalszy przedmiotu klasy II. Opowiadanie bądź uczenie się na pamięć obszerniejszych ustępów z dziedziny przemysłu i handlu ze szczególnem uwzględnieniem stylistyki kupieckiej, sporządzenie kwitów, frachtów, przekazów, ogłoszeń, cyrkularzy, zawiadomień, krótkich listów kupieckich i t. p.

Co tydzień zadanie szkolne.

Podręczniki: Rebena ćwiczenia, Molina gramatyka.

Język francuski (*uczył p. Roman Celiński*).

Klasa II. tygodniowo 2 godziny.

Pierwsze zasady czytania i pisania, o rzeczowniku, rodzaju i o zaimku, słowa posiłkowe mieć i być, cztery konjugacye, ćwiczenia przy tablicy, reguła zgody imiesłowu przeszłego, o ortografii niektórych czasowników regularnych.

Co tydzień zadanie.

Klasa III. tygodniowo 2 godziny.

Czasowniki przedstawiające trudności w niektórych czasach, czasowniki nieregularne, tłómaczenia i opowiadania z książki, ćwiczenia przy tablicy, korespondencya handlowa.

Co tydzień zadanie.

Podręczniki: ćwiczenia Errarda Ciechomskiego.

Rachunki kupieckie (*uczył p. Artur Stein*).

Klasa I. tygodniowo 3 godziny.

Cztery działania liczbami niemianowanemi i mianowanemi, jednogatunkowemi, całemi i dziesiętnemi, wraz z ułatwieniami w działaniach; skrócony sposób mnożenia i dzielenia; działania

rachunkowe ułamkami zwyczajnymi; rachunek liczbami wielogastunkowymi, całami i dziesiętnymi, z uwzględnieniem miar i wag austriackich, oraz ważniejszych zagranicznych.

Co dwa tygodnie zadanie.

Klasa II. tygodniowo 2 godziny.

Powtórzenie przedmiotu klasy I. Stosunki i proporcje; reguła trzech pojedyncza i składana; włoska praktyka; reguła łańcuchowa; rachunki odsetkowe; rachunki procentowe (Interessenrechnung).

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik: Arytmetyka Bączalskiego dla szkół realnych i przemysłowo-handlowych.

Klasa III. w pierwszym półroczu jedna, w drugim półroczu dwie godziny tygodniowo.

Reguła spółki pojedyncza i złożona; reguła mieszaniny; obliczenie eskontu weksli: obliczenie weksli zagranicznych (dewiz) według wiedeńskiej ceduły giełdowej; obliczanie efektów na giełdzie wiedeńskiej notowanych; rachunki kupna, sprzedaży i kosztów handlowych przy towarach; kalkulacje faktur pojedynczych i złożonych; obliczanie rachunków bieżących (Conto corrente) według metody niemieckiej, epoki i metody drabinkowej.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznika nie używano.

Nauka o handlu (*uczył p. Bol. Antoniewicz*).

Klasa II. tygodniowo 1. godzina.

Pojęcia ogólne o towarze, wartości, cenie, pieniądzu i kredycie; pomocnicy handlowi, pełnomocnik, prokurent. Spółki handlowe: jawna, komandytowa, akcyjna i niejawna. Pośrednicy handlowi: komisant, spedytor, stręczyciel, agent, konsul. Urządzenia handlowe: firma, rejestr handlowy, księgi handlowe, izby handlowe, ustawa handlowa, sądy handlowe. Podział towarów: surowe, przerobione; przemysł wielki i domowy. Miary i wagi: system metryczny i miary sztukowe, urzędy cechownicze. Pie-

niądź, waluta : srebrna, złota, podwójna, papierowa. Cena : z czego się składa, koszta, cenniki, conto finto.

Klasa III. tygodniowo 1 godzina.

Podział handlu : import, export, transit; hurtowny, drobiazgowy, lądowy, morski, kolonialny, wschodni, system protekcyjny, wolna konkurencja, kredyt i rodzaje : rzeczowy, osobisty i kupiecki; rzeczowy ruchomy i hipoteczny. Papiery kredytowe : imienne i na okaziciela; pożyczki państwowe i miejskie; budżet; renta, losy, obligacje indemnizacyjne. Dług skonsolidowany i wiążący; bony skarbowe, moneta papierowa, emisja, konwersja. Listy zastawne, akcje bankowe, przewozowe, przemysłowe; obligi pierwszeństwa; dewizy, waluty i losy. O bankach : interes depozytowy, przekazowy, zastawniczy, hipoteczny, wymiany. Interes giełdowe.

Podręczników nie używano.

Ćwiczenia kontowe (*uczył p. Bol. Antoniewicz*).

Klasa II. tygodniowo 1 godzina.

Dokumenta handlowe; Faktura: znaki monet i rozmiarów; rubrykowanie, przykłady; kalkulacja, kopjał faktur. List przewozowy dla woźnicy, kolejowy i wodny czyli konosament. Kwity i ostemplowanie; kwity w formie listu i sznurowe; kwity na gotówkę, towary, procenta. Weksle: sola weksel i tratta czyli weksel przekazowy; ostemplowanie; akcept, zlecenie, umiejscowienie, adres od wypadku, prima, sekunda, upłata, pokwitowanie, allonża; protest.

Podręcznika nie używano.

Buchalterya (*uczył p. Bol. Antoniewicz*).

Klasa III. tygodniowo 2 godziny.

Cel buchalteryi; wymagania kodeksu. Księgi pomocnicze kasowe; wekslowe: weksli do przyjęcia, do zapłacenia, terminatka, księga kredytów otwartych; raport kasowy, inwentarz,

kontrola. Księgi towarowe: magazynowa, zamówień, towarowa właściwa, komisowa, spedycyjna, kalkulacyjna, kupna czyli faktur do zapłacenia, sprzedaży czyli faktur do przyjęcia; raport magazynowy; inwentarz, kontrola. Prima-nota czyli strazza. Buchhalterya pojedyncza; dwa sposoby prowadzenia; kasa, memoryał, conto-corrent czyli księga dłużników i wierzycieli. Saldo conto, kontrola. Buchhalterya podwójna, dwa sposoby prowadzenia; kasa, memoryał, dziennik, księga główna. Bilans surowy, bilans, prace przedwstępne, zestawienie ostateczne. Przerobiono we wszystkich księgach przykład interesu dwumiesięcznego.

Podręcznika nie używano.

Korespondencya (*uczył p. Bol. Antoniewicz*).

Klasa III. tygodniowo 1 godzina.

Znaczenie i potrzeba korespondencyi; wiadomości i przymioty potrzebne korespondentowi, forma listów handlowych, kopjał. Przepisy pocztowe i telegraficzne. Archiwum: rubrum, dziennik podawczy. Okólniki; listy w sprawach wekslowych; zawiadomienia o rachunkach; listy towarowe i spedycyjne, informacyjne. Przerobiono w każdym dziale listy w języku polskim i niemieckim.

Podręcznika nie używano.

Geografia (*uczył p. Wojciech Michna*).

Klasa I. tygodniowo 1 godzina.

Poznanie kraju rodzinnego i monarchii austriacko-węgierskiej, tudzież wszystkich krajów Europy w ogólnych zarysach.

Klasa II. tygodniowo 1 godzina.

Poznanie monarchii austriacko-węgierskiej, tudzież krajów środkowej, zachodniej i południowej Europy pod względem fizycznym, topograficznym, etnograficznym, politycznym, tudzież pod względem handlu i przemysłu.

Podręcznik: Geografia Benoniego i Tatomira.

Kaligrafia (*uczył p. Henryk Waciego*).

Klasa I. tygodniowo 2 godziny.

Zaczęto pojedynczemi kreskami, uwydatniono różnicę jaka zachodzi między charakterem pisma polskiego i niemieckiego (metoda amerykańska, t. j. pisanie w takt) pojedyncze litery małego i wielkiego abecadła, inne możliwe, a używane kształty liter, cyfr i znaków pisarskich, pisanie całych zdań wielkiem i drobnem pismem na jednej linii.

Podręcznik: Wzory Tarczyńskiego.

Klasa II. III. (*uczył p. L. Peszkowski*) tygodniowo 1 godzina.

Powtórzenie ćwiczeń klasy I., rond francuski i inne ozdobne pisma.

Franciszek Kroebl,
Dyrektor.

Wydział Zarządu szkoły handlowej.

WW. Teodor Baranowski, Prezes Izby handlowej, właściciel fabryki oleju, r. m. jako Przewodniczący.

Jan Geisler, naczelnik rachunkowości Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, r. m., jako delegaci Rady miejskiej.

Albert Mendelsburg, Wice-Prezes Izby handlowej i właściciel domu bankowego, r. m.

Ernest Stockmar, właściciel apteki r. m., jako delegaci Izby handlowo-przemysłowej.

Jerzy Goebel, Prezes kongregacji kupieckiej, właściciel handlu korzennego, r. m.

Jan Federowicz, właściciel handlu korzennego i składu win, r. m., jako delegaci kongregacji kupieckiej.

Franciszek Kroebl, szef biura towarzystwa wzajemnego kredytu, dyrektor szkoły.

Delegaci:

WW. Dr. Mieczysław Bochenek, Prof. Uniwersytetu, r. m., jako delegat Ministerstwa oświaty.

Dr. Ferdynand Weigel. b. Prezydent miasta, adwokat krajowy, sekretarz Izby handlowo-przemysłowej r. m., jako delegat Wydziału krajowego.

Grono nauczycielskie szkoły handlowej.

Antoniewicz Bolesław Woysym, naczelnik rachunkowości i prokurent Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu, uczył: nauki o handlu, ćwiczeń kontowych, buchhalteryi i korespondencyi.

Celiński Roman, nauczyciel języka francuskiego.

Michna Wojciech, Dyrektor szkoły ludowej, uczył języka polskiego i geografii.

Ottman Rudolf, kustosz biblioteki Jagiellońskiej, uczył języka niemieckiego.

Peszkowski L., nauczyciel szkół ludowych, uczył kaligrafii w klasie II. i III.

Stein Artur, kasyer filii Banku hipotecznego, uczył rachunków kupieckich.

Waciegga Henryk, nauczyciel szkoły ludowej, uczył kaligrafii w klasie I.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW

ZA ROK SZKOLNY 1886/7.

Klasa I.

Stopień I.: Birtus Stanisław (uczeń firmy Porembski & Zimler).
Brach Władysław (uczeń firmy St. Feintuch).
Cypres Izrael.
Dworzański Antoni (uczeń firmy J. Mika).
Engelstein Majer.
Jachimowicz Aleksander.
Karwowski Tadeusz (uczeń firmy A. Rozmanit).
Koziański Eugeniusz (uczeń drukarni).
König Leopold.
Leinkram Józef.
Lasociński Julian (uczeń firmy J. G. Berliński).
Nebenzahl Joel.
Neumann Majer.
Sosnowski Mieczysław (uczeń firmy A. Ciechanowski).
Steinfels Henryk (uczeń firmy A. Hawelka).
Warszawski Emil.
Wetzler Samuel.

Dwom uczniom pozwolono poprawić po wakacyach z jednego przedmiotu — trzech nie otrzymało promocyi.

Klasa II.

Stopień I. z odznaczeniem: Iwanicki Seweryn (uczeń księgarni Żupański & Heumann).
 Piwarski Antoni (uczeń księgarni Dr. W. Miłkowskiego).
 Szumski Kazimierz.
 Wajda Wincenty.

Stopień I.: Biliński Adam (uczeń drukarni Koziańskiego).
 Böhm Robert.
 Kuczmierczyk Józef (uczeń firmy J. Mika).
 Medwetzky Zygmunt (Subjekt handlowy).
 Metzner Emanuel.
 Nadel Markus.
 Presser Joachim.
 Scholz Włodzimierz (uczeń firmy H. Schwarz).
 Zakrzewski Józef.
 Zwoliński Józef.

Dwom uczniom pozwolono poprawić po wakacjach z jednego przedmiotu — jeden nie uzyskał promocyi.

KLASA III.

Stopień I. z odznaczeniem: Manne Chaim.
 Markheim Jakób (uczeń firmy St. Feintuch).

Stopień I.: Filipkiewicz Jan.
 Leser Henryk.
 Müller Juda.
 Piekło Jakób (uczeń firmy A. Suski).
 Radomyski Tadeusz.
 Rzędowski Abram.
 Spira Abraham (zajęty w handlu Ojca).
 Streit Gustaw.

Dwom uczniom pozwolono poprawić po wakacjach z jednego przedmiotu — dwóch nie uzyskało promocyi.

